

Ein cyf/Our ref JJ/02656/23

Jack Sargeant AS
Cadeirydd y Pwyllgor Deisebau
Senedd Cymru
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1SN

11 Rhagfyr 2023

Annwyl Jack,

Diolch am eich llythyr dyddiedig 22 Medi ynghylch Deiseb P-06-1367 Ariannu tynnu creigiau chwareli ac adfer tywod a grwynau i Draeth y Gogledd Llandudno.

Mae fy Swyddogion wedi bod mewn cysylltiad â swyddogion Cyngor Conwy er mwyn deall y sefyllfa yn Nhraeth y Gogledd Llandudno yr wyf wedi ei hamlinellu isod.

Mae'r grwynau a osodwyd o'r blaen wedi bod yn aneffeithiol wrth gynnal lefelau'r traeth ar y ffrynt hwn ac roeddent ar waith rhwng 1938 a 1996.

Ar ôl ymgynghori â'r cyhoedd ym 1994, adeiladwyd grwynau craig ym 1996 gyda'r grwynau pren aneffeithiol yn cael eu tynnu i sefydlogi colledion traethau.

Bu dau gyfnod o waith – yn 1996 a 2000 – gan osod y clawdd cerrig presennol ar Draeth y Gogledd i ddiogelu'r wal gynnal risiog. Mae'r clawdd hwn sy'n cynnwys bron i 300,000m³ o gerrig yn darparu amddiffyniad i'r promenâd a'r dref.

Mae'r deunydd yn graig math moraine sy'n digwydd yn naturiol a fewnforir o chwareli lleol ac yn amrywio o ran maint o 200mm i 50mm fel arfer. Mae'r math mwy o ddeunydd yn llai symudol na'r un llai - nid yw'n dderbyniol bod cerrig llai yn cael eu taflu i fyny yn gyson i'r promenâd yn ystod stormydd. Y clawdd cerrig yw'r amddiffyniad arfordirol effeithiol i Landudno a rhaid ei gynnal i ddiogelu'r dref rhag perygl llifogydd arfordirol.

Ar ôl cyfres o stormydd arfordirol ym mis Rhagfyr 2013 a Ionawr 2014, collwyd swm sylweddol o'r cerrig hyn - yr amcangyfrif ar y pryd i fod yn 30,000m³, oddi ar y lan gan arwain at ddisodli galluoedd amddiffyn presennol y clawdd cerrig. Roedd hyn yn ychwanegol at golledion graddol a fyddai wedi digwydd yn y blynyddoedd blaenorol.

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Gohebiaeth.Julie.James@llyw.cymru
Correspondence.Julie.James@gov.Wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn y Gymraeg. Bydd gohebiaeth sy'n dod i law yn Gymraeg yn cael ei hateb yn Gymraeg, ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Mewnforiodd Conwy 30,000m³ (dros 60,000t) o gerrig yn 2014 i adfer y clawdd amddiffyn arfordirol presennol o 2000. Yr un deunydd ydoedd, o'r un chwarel wedi ei roi i'r un proffil dylunio. Profwyd y deunydd yn annibynnol ac ni oedd yn rhy fawr gan ei fod yn bodloni'r amlen raddio yn y dyluniad a nodwyd. Ni wnaeth gwaith 2014 unrhyw beth newydd dim ond disodli'r hyn a gollwyd o gynllun 2000 oherwydd dylanwadau llanw a stormydd.

Does dim tystiolaeth ei fod yn niweidiol i'r economi dwristiaeth - gweler y data STEAM diweddaraf [Adroddiad CON 2022.pdf \(visitconwy.org.uk\)](#) . Mae Llandudno yn ffynnu o safbwynt twristiaeth ac mae traeth tywod ar lan orllewinol Llandudno 0.75m i ffwrdd.

Fodd bynnag, mae CCBC wedi gwneud cais Ffyniant Gyffredin i gomisiynu adroddiad ar werth economaidd disodli cyfran o'r clawdd cerrig gyda thywod.

Mae Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy wedi derbyn cyllid eisoes gan Raglen Rheoli Risg Arfordirol Llywodraeth Cymru i baratoi Achos Busnes Amlinellol ar gyfer Llandudno. Roedd yr achos busnes yn ystyried gwahanol opsiynau i leihau'r risg o lifogydd ac erydu i'r dref. Un o'r opsiynau a ystyriwyd oedd gosod 600m o draeth tywod ar lan y gogledd. Fodd bynnag, yn wahanol i'r cynllun diweddar ym Mae Colwyn, canfu'r achos busnes y byddai mewnforio tywod yn llawer drytach nag opsiynau peirianeg eraill ac na fyddai'n darparu unrhyw fuddion diogelu rhag llifogydd ychwanegol i'r gymuned.

Nododd yr achos busnes ar gyfer Llandudno ddewis a ffeirir yn seiliedig ar gynnal a gwella'r amddiffynfeydd presennol ar Draeth y Gogledd a Thraeth y Gorllewin. Mae Llywodraeth Cymru wedi dyfarnu arian grant i'r awdurdod lleol i ddatblygu cynigion dylunio manwl ar gyfer cynllun yn Llandudno, yn seiliedig ar eu opsiwn dewisol.

Gellid rhoi traeth tywod ar ran o Draeth y Gogledd cyn belled â'i fod wedi'i fodelu, ei ddylunio a'i ariannu'n gywir ar gyfer adeiladu. Fodd bynnag, byddai baich refeniw parhaus sylweddol i'r cyngor nad yw'n bodoli ar hyn o bryd. Mae croeso i Gyngor Bwrdeistref Sirol Conwy fynd ar drywydd ffynonellau cyllid amgen i osod traeth tywod ar lan y gogledd, fodd bynnag, byddai hyn y tu allan i gwmpas y Rhaglen Rheoli Risgiau Arfordirol.

Yn gywir,

Julie James AS/MS

Y Gweinidog Newid Hinsawdd
Minister for Climate Change